

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרִשְׁת תִּזְרִיעַ מִצָּרַע

כט' ניסן תשע"ה

הפטרה: מחר חודש

יציאת השבת ר"ת 20:27

יציאת השבת:

19:48

ירושלים: 19:45

כניסת השבת:

18:38

ירושלים: 18:31

מזכירים חודש אייר שיחול בימים ראשון ושני
המולד כיום ראשון בשעה 16, 37 דקות וחמישה חלקים
14 ימים לעומר - פרקי אבות א' - ערב ראש חודש אייר
יום הויכוח להחלי מערכות ישראל בריבוע, העצמאות יום חמישי
גיליון 476

תִּזְרִיעַ – זמן הגאולה

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

פרשת תזריע פותחת בהולדה ובצמיחה. בווהר הקדוש מובא הקושי של כנסת ישראל ושל השכינה במקום הגלות. עם ישראל גלה לאחר חורבן בית המקדש מארץ ישראל ועמו השכינה. 'עמו אנוכי בצרה', 'ובכל צרתם לו צר', מכאן שכל מקום שגלו ישראל שכינה עמם. ואולם, לפי הווהר, צמיחה אינה יכולה לבוא במקום הגלות, רק בארץ ישראל!

והנה זכינו לשוב לארצנו ולהתיישב על אדמתנו. תפילת כל הדורות באלפיים שנות גלותנו נענתה. 'זקבץ נפוצותנו מארבע קצוות הארץ, והביאנו לציון עירך ברינה'. כל חזון הנביאים מתקיים לגד עיננו. פעמים שאנו מסתכלים על המציאות וזוכים לראות את יד ה' הפועלת בעולם. אם אנו לא מעריכים די הצורך את המתנה של ארץ ישראל, הרי שבאים אויבנו ומפגינים על הגדרות, כאילו לומר: איך אינכם מעריכים את המתנה שקיבלתם? אתם רוצים שניקה אותה מכם?

ביום שבו אויבנו, בהנהגת החמס, החליטו להבעיר צמיגים לאורך הגבול ולהתעמת עם חיילנו, קראנו בהפטרה את דברי דוד האומר (שמואל ב, כב): "אֶלֶּהִי צוּרִי אֶחָסֶה בּוֹ... מִחֶמֶס תִּשְׁעֵנִי: כִּי אֶפְסֵי מוֹשְׁבֵי מוֹת... עֲלֶה עֲשֵׂן בְּאֶפֶס וְאֶשׁ מִפִּי תֹאכַל וְחֵלִים בְּעֵרוּ מִמֶּנּוּ... וַיִּשְׁלַח הָאֱלֹהִים וַיִּפְצֵם בְּרֶקֶת וַיִּהְיוּ... אֶרְדָּפָה אִיבִי וְאֶשְׁמִידֵם וְלֹא אֶשׁוּב עַד פְּלוֹתָם". עלינו להודות לבורא על כל הטוב אשר גמלנו ולהתפלל שיתקיימו בנו דברי דוד המלך בסיום תפילתו, הנוכרים גם בברכת המזון: "מְגֻדֹּל וְשׁוֹעוֹת מְלֻבָּ וְעֵשֶׂה חֶסֶד לְמִשְׁיחוֹ לְדוֹד וּלְזָרְעוֹ עַד עוֹלָם", בגאולה השלימה בקרוב, אמן.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

מצורע – זה המוציא שם רע

לפי דברי רבותינו הצרעת באה כעונש על דיבור לשון הרע וכדרך הנוטריקון: "מצורע, זה המוציא שם רע". ולכן השתיקה יפה וכך אומר התנא באבות (א, יז):
שמעון בנו אומר, כל ימי גדלתי בין החכמים, ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה. ולא המדרש
הוא העקר, אלא המעשה. וכל המרבה דברים, מביא חטא:

שמעון בנו אומר - רבן שמעון בנו של רבן גמליאל הזקן, עמד בראש הסנהדרין בדור החורבן. כנראה שהחזיק בנשיאות זמן קצר בלבד, שכן אביו האריך ימים והגיע לזקנה מופלגת, ואילו רבן שמעון עצמו היה מראשוני 'עשרת הרוגי מלכות'. יתכן ומאמר זה (היחידי שנשתמר ממנו) נאמר על ידו קודם שמונה לנשיא ולכן נזכר בשמו בלא כינוי 'רבן'. על גדולתו, תעיד העובדה שבמאבק שפרץ בין בנו רבן גמליאל דיבנה, (עיין ברכות כה, א) לבין רבי יהושע בן חנניה ואשר בעקבותיו הודח רבן גמליאל ממושרתו. בא רבן גמליאל לבקש את סליחת רבי יהושע על שפגע בכבודו, אך רבי יהושע מיאן למחול לו, עד שאמר רבן גמליאל: "עשה בשביל כבוד אבא", אז התפייס עמו רבי יהושע מיד. כל כך היה מכובד זכרו של רבן שמעון בעיני החכמים.

כל ימי גדלתי בן החכמים, ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה - מתוך ניסיון חייו של רבן שמעון, שהיה בן למשפחת הנשיאים חכמי הדור אומר: "כל ימי גדלתי בין החכמים". ומבין כל מאמריהם ודרכי התנהגותם, "לא מצאתי לגוף טוב אלא השתיקה". ובמסכת דרך ארץ (ו, ד): "תני רבי חייא, יפה שתיקה לחכמים, קל וחומר לטפשים, כך אמר שלמה: 'גם אויל מחריש חכם יחשב', ואין צריך לומר חכם מחריש". שתיקתו של אדם בדרך כלל מועילה לו הרבה יותר מדיבורו וכבר אמרו (מגילה יח, א): "מילה בסלע משתוקא בתרין",

ופירש רש"י: 'אם תרצה לקנות הדבור בסלע, תקנה השתיקה בשתים'. אפילו בזמן שמחריש אדם, יפה שתיקה. ביחס לשתיקה כזו אמר שלמה (משלי כג, ד): "אל תען כסיל כאולתו". ובתלמוד (שבת פח, ב) האריכו במעלתו של האדם השומע את דברי מחריפו ואינו משיב להם דבר, באומרם: "העלובין ואינן עולבין, שומעין חרפתן ואינן משיבין, עושין מאהבה ושמחין ביסורין - עליהן הכתוב (שופטים ה) אומר: 'ואוהביו כצאת השמש בגבורתו'".

מעצם חשיבות הדבר, תקנו חכמנו לומר בסיום תפילת שמונה עשרה: "אלוקי נצור לשוני מרע, ושפתותי מדבר מרמה, ולמקללי נפשי תדום, ונפשי כעפר לכל תהיה". בקשה מופלאה, שה' יהא בעזרנו לנצור ולסגור את לשוננו מדבר רע ואת שפתנו מלדבר מרמה. אך לא די בשתיקה כזו, אלא אפילו אם מתגרים בך ומקללים אותך עליך לשתוק! עשה עצמך כעפר הזה, שהכל דורכים עליו ואין הם מזיקים אותו בהליכתם. רק מתוך כך יכול האדם להגיע להמשך הבקשה הנאמרת שם: "פתח לבי בתורתך, ואחרי מצוותיך תרדוף נפשי".

ולא המדרש הוא העיקר אלא המעשה - לימוד תורה הוא עיסוקו העיקרי של אדם מישראל, וכך אנו אומרים בכל יום: "ותלמוד תורה כנגד כולם". אעפ"כ לא הלימוד הוא העיקר אלא המעשה. לימוד התורה בפני עצמו כמדע ולא כתורת חיים פסול הוא. וכך אמרו בגמרא (יבמות קט, ב): "רבי

יוסי אומר: כל האומר אין לו תורה - אין לו תורה. פשיטא! אלא כל האומר אין לו אלא תורה - אין לו אלא תורה. הא נמי פשיטא! אלא דאפילו תורה אין לו. מאי טעמא? אמר רב פפא, אמר קרא: (דברים ה') 'ולמדתם... ועשייתם', כל שישנו בעשיה ישנו בלמידה, כל שאינו בעשיה אינו בלמידה". רק לימוד המוביל למעשה כשר, כי המעשה הוא העיקר. גם מדבריו אלו של רבן שמעון למדנו את החשיבות למעט בדיבור, אפילו שהוא עוסק בדברי תורה, כי העיקר המעשה.

וכל המרבה דברים מביא חטא - המרבה בשיחה עלול לומר דברים שאין צריך לאומרם ושראוי שלא ישמעו, וכבר אמר שלמה בחכמתו (משלי י', י"ט): "ברוב דברים לא יחדל פשע". בתלמוד מובאים סיפורים רבים על כאלו שלא שמרו את לשונם ובדיבורם הביאו סכנה על חברה. ידוע המעשה (שבת לג, ב) ברבי יהודה וברבי יוסי ורבי שמעון שישבו ודנו במעשיהם של הרומיים בארץ אם נאים הם או לא. וישב יהודה בין גרים לפניהם ואח"כ סיפר את דבריהם ונשמעו למלכות. כאן המקום להדגיש כי יהודה בן גרים לא סיפר דבריהם למלכות, כפי שחושבים בטעות. וכבר רש"י במקום מעיר: "וסיפר דבריהם - לתלמידיו או לאביו ואמו, ולא השמיען למלכות, ונשמעו על ידו למלכות". וגרם בדיבורו זה גזירה על רשב"י שיהרג והיה רבי שמעון צריך לברוח. וכשחזר רשב"י, אחר ביטול הגזירה, העניש את יהודה בן גרים.

אולם גם באמירה מחוייבת כגון בתפילה ובמצוות, אין להוסיף דיבורים מיותרים. על אדם וחווה נאסר לאכול מעץ הדעת (בראשית ב, יז): "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, כי ביום אוכלך ממנו מות תמות". ואולם כאשר בא הנחש לפתות את חווה הוסיפה היא איסור (שם ג, ג): "ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלוקים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמותו". הנחש דחף את חווה על העץ באומרו לה - כשם שאין מיתה בנגיעה כך אין מיתה באכילה. תוספת האיסור שהוסיפה חווה גרמה שיכשלו בגוף העבירה, ומכאן למדו חכמים: "כל המוסיף - גורע".

אפילו בתפילת חנה, אמו הצדקת של שמואל הנביא, אשר הקדישתו לעבודת ה'. נאמר (שמואל א', א, כב): "והביאותיו ונראה את פני ה' וישב שם עד עולם". המילים 'עד עולם' מיותרות. הגבלת הזמן 'עד עולם', מזכירה לנו יציאת עבד נרצע ביובל. (שמות כא, ו): "והגישו אדוניו אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדוניו את אזנו במרצע ועבדו לעולם". כך אנו מוצאים גם אצל הלויים (במדבר ח, כה): "ומבן חמישים ישוב מצבא העבודה". עולמם של הלויים חמישים שנה. תפילת חנה התקבלה במלואה: בגיל שנתיים הובא שמואל למשכן ונפטר בדיוק לאחר חמישים שנה בגיל חמישים ושתים שנה, גם במקרה זה תוספת הלשון גרמה לחסרון.

בדומה לכך מובא בתלמוד (ברכות לג, ב): "ההוא דנחית קמיה דרבי חנינא, אמר: 'האל הגדול הגבור והנורא והאדיר והעוז והיראי החזק והאמיץ והודאי והנכבד'. המתין לו עד דסיים, כי סיים אמר ליה: סיימתניהו לכולהו שבחי דמרך? למה לי כולי האי? אנן הני תלת דאמרינן - אי לאו דאמרינהו משה רבינו באורייתא, ואתו אנשי כנסת הגדולה ותקנינהו בתפלה - לא הוינן יכולין למימר להו, ואת אמרת כולי האי ואזלת! משל. למלך בשר ודם שהיו לו אלף אלפים דינרי זהב, והיו מקלסין אותו בשל כסף, והלא גנאי הוא לו!" כנגד כל אלו הורה התנא שימעט האדם בדיבורו.

[על פי ספר "מעשה אבות"]

הלכות ספירת העומר

א. **ספירת העומר:** כתוב בתורה "וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה, שבע שבטות תמימות תהינה" (ויקרא כג, טו). וקבלו רבותינו ז"ל שהשבת האמורה כאן היא יום טוב שגם הוא נקרא בתורה "שבת", והוא יום טוב הראשון של פסח, לכן במוצאי יום טוב ראשון של פסח, התחלנו לספור ספירת העומר, ונמשיך עד התקדש חג השבועות הבא עלינו לטובה.

לדעת הרמב"ם (פ"ח מהלכות תמידין ומוספין הכ"ב) ספירת העומר בזמן הזה היא מדאורייתא, למרות שאין לנו קצירת העומר ואין לנו בית המקדש. אבל לדעת רוב הפוסקים ספירת העומר בזמן הזה היא מדרבנן.

ב. **'לשם יחוד' קודם הספירה:** כיון שהספירה מדרבנן, יש שנמנעים מלומר בנוסח 'לשם יחוד' 'הריני בא לקיים מצות עשה של ספירת העומר', שהרי לדעת רוב הפוסקים בזמן הזה אין מצווה זו מצות עשה, אלא אומרים "לקיים מצות ספירת העומר". ומיהו, אפשר לומר "לקיים מצות עשה של ספירת העומר", והכוונה למצוות 'לא תסור' שנצטוונו לשמוע לדברי חכמים.

ג. יש שמחמירים על עצמם וטובלים בכל יום אחר הצהריים לפני ספירת העומר, כדי שיוכלו לספור עם הכוונות, בקדושה וטהרה.

ד. לכתחילה קודם שיברך, צריך שידע על מה הוא מברך, דהיינו, שידע כמה ימים הוא בספירה. ובדיעבד אם לא ידע ופתח וברך על דעת שיספור כמו שישמע מחבירו - יצא.

ה. המצווה היא לספור תיכף בתחילת הלילה אחר צאת הכוכבים, ולכן יברך אדם מיד כשיזכור ולא ידחה את הספירה. ובדיעבד יכול לספור עם ברכה כל הלילה עד עלות השחר.

ו. מצווה על כל אחד ואחד לספור לעצמו כמו שכתוב בתורה "וספרתם לכם". אמנם אם כיוון בדיעבד לצאת בברכה ובספירה של משהו אחר, והמברך כיוון להוציאו - יצא ידי חובה.

ז. מי ששכח כל הלילה ולא ספר, יספור במשך היום לפני השקיעה בלי ברכה, (אפילו אם התפלל כבר ערבית) ובלילות שאחר כך יספור בברכה. ואם שכח גם כל היום, יספור אחר כך בכל הלילות בלא ברכה (שו"ע תפ"ט ס' ז, ח). והמנהג לומר את ימי הספירה מיד לאחר תפילת שחרית.

לעילוי נשמות אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

עלון זה מוקדש:

לרפואת: אברהם ולאה ציטרון, שרה בת שמחה. מרים יהודה. ציפורה ויהושע לוי. ביבה אלימלך. ישי הלוי. עור בן עישה. תקוה בת עזיהו. אלנה בת ג'אן. אסתר בת ווהרה. מול בת ענולה. אברהם בן רחל. הראל בן אביגיל. אילנה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת ווהרה. מיטל מוריה אדרי הי"ו. להחזרת נעדר צה"ל ושביי ובהם: אורון שאול, דוד מלדין, גיא חבר, רון ארד, זכריה באומל, יהודה כין, צבי פלדמן, יהונתן פולארד הי"ו. לעילוי נשמות: הגר"ע יוסף יצחק ל. הגר"מ אליהו זצוק"ל. רבי מסעוד מלול זצ"ל. רבי יצחק שושן זצ"ל. רבי יעקב שושן. הרב שלמה צורף. יונה יונה. סופר מנחם. אליאור קדושים. הרב אברהם צוקרמן. יצחק עמירה. נדיר נחום. ניסים כהן. רובי צעדי. יצחק בן מול מורח. מרדכי ומושה מורח. ישראל אברהם נתן. מרדכי צאי. ראובן אלון בן נסיה. יצחק ועמרם אטיאס. ר' חיים אהרונה. לוי יצחק אמרדי. אורן מועלם. אליהו מייט. דוד חלבי. דוד גרסברג. יואל דללי. עמוס דמרי. סיצנטוב משה יהודה. ישראל בן גמרה. רבי דוד הכהן. ישראל בן שושנה. נעים משה. אהרן מורח. יצחק ושמחה אילוז. נסים וסוליקה שושן. יצחק ולאה אסטרונו. נדירה שמעון. מנירה לוי. ליט שבת. אסתר בת תורא. אסתר חדר. חנה יצחקי. דינה פונדק. אליהו בת פריחה. תירצה זינדון. אסתר וענבר נחום. מרים וענונו. עזיהו עמוס. חת יעקב. חיה רחל לוי. נעמה בת מנודה. לאויה מדר. ווהרה בת חנה. עליזה כהן. שרה אליאל. יוכבד ועקנין. עישה דקן. ברכה סופן. רותי אמל. סבטלה בת אולנה. אסתר איבני. כמיסה דידי. כמיסה כהן. אילה שחר. רבקה ישעיהו ז"ל.

ול"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדור, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וציציליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה